

Vergaderjaar 2001–2002

28 000 D

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) voor het jaar 2002

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 15 oktober 2001

De vaste commissie voor Economische Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van bovengenoemd wetsvoorstel, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met daarop gegeven antwoorden.

Met vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Biesheuvel

De griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

¹ Samenstelling:

Leden: Blaauw (VVD), Biesheuvel (CDA), voorzitter, Witteveen-Hevinga (PvdA), Leers (CDA), Voûte-Droste (VVD), ondervoorzitter, Rabbae (GroenLinks), Hessing (VVD), Giskes (D66), Marijnissen (SP), Crone (PvdA), Van Dijke (ChristenUnie), M. B. Vos (GroenLinks), Van Walsem (D66), Hofstra (VVD), Wagemakers (CDA), Stroeken (CDA), De Boer (GroenLinks), Van den Akker (CDA), Geluk (VVD), Ravestein (D66), Verburg (CDA), Blok (VVD), Hindriks (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Bolhuis (PvdA).
Plv. leden: Snijder-Hazelhoff (VVD), Atsma (CDA), Molenaar (PvdA), Wijn (CDA), Klein Molekamp (VVD), Vendrik (GroenLinks), De Swart (VVD), Van den Berg (SGP), Poppe (SP), Kuijper (PvdA), Van Middelkoop (ChristenUnie), Van der Steenhoven (GroenLinks), Schimmel (D66), Van Baalen (VVD), Herrebrugh (PvdA), Van der Hoeven (CDA), Smits (PvdA), De Haan (CDA), Van Beek (VVD), Bakker (D66), Schreijer-Pierik (CDA), Udo (VVD), Hamer (PvdA), Koenders (PvdA), Schoenmakers (PvdA).

1 Fes

Wat is de meerwaarde van de fondsstructuur in het geval van het Fes? Waarom kunnen de middelen niet via de normale begrotingsprocedure over de desbetreffende ministeries worden verdeeld? In beide gevallen (reguliere begrotingsprocedure en Fes) is het uiteindelijk het kabinet, dat besluit over de verdeling van de middelen.

De functie van het verdeelfonds Fes is het veiligstellen van investeringen van nationaal belang in economische structuurversterking middels het apart zetten van bepaalde overheidsinkomsten, zoals een deel van de aardgasbaten en de rentevrijval vanwege verkoop staatsdeelnemingen. Hierbij geldt dus het adagium «vermogen voor vermogen». Bovendien wordt via de fondsconstructie continuïteit aan die investeringen geboden omdat fluctuaties in de ontvangsten kunnen worden opgevangen. Daarnaast is ook de flexibiliteit bij het doorschuiven van onbesteed gebleven middelen naar volgende jaren van belang. Deze voordelen van de fondsconstructie zouden ontbreken wanneer de uitgaven direct over de begrotingen van de desbetreffende ministeries zouden worden verdeeld.

2 Fes

Wat wordt verstaan onder infrastructuur?

Of een project onder de definitie van infrastructuur valt, is voor uitgaven uit het Fes niet direct van belang. Relevant zijn de drie wettelijke Fes-criteria. Het moet gaan om:

- investeringsprojecten
- van nationaal belang
- ter versterking van de economische structuur.

Bij de «economische structuur» gaat het om voorraadgrootheden in de economie. Het begrip omvat niet alleen de infrastructuur maar ook de beschikbaarheid en kwaliteit van productiefactoren. Dat betekent dat naast «infrastructurele» projecten, zoals de HSL-Zuid of de projecten uit het Pakket Bereikbaarheid van de investeringsimpuls 1998, ook projecten gericht op wetenschappelijk onderzoek, technologie en innovatie uit het Fes gefinancierd kunnen worden.

3 Fes

Kan een nadere uitsplitsing worden gemaakt van de projecten die via het Fes een financiële impuls hebben ontvangen?

Voor een overzicht van alle projecten die ten laste van het Fes een financiële toezegging hebben gekregen, wordt verwezen naar de tabel op pagina 7 van de begroting 2002. Hierbij zijn tevens de toegezegde bedragen vermeld.

4 Fes

Hoe luidde het tussenvonnis in het Common Area geschil?

In deze verwijs ik naar mijn brieven van 11 juli 1996 (Kamerstukken II, 1995–1996, 21 563, nr. 6) en 9 juli 1999 (Kamerstukken II, 1998–1999, 21 563, nr. 8).

5 Fes

Het Fes-bruggetje wordt in deze begroting verhoogd met EUR 41 mln ten opzichte van de begroting 2001 (van EUR 204 mln tot EUR 245 mln.). In de MEV 2002 wordt een dollarkoers van NLG 2,45 aangehouden. In de CEP 2001 was dit nog NLG 2,30 en bij MEV 2001 nog NLG 2,20. Op grond van de dollarkoers zou men dus verwachten dat het bruggetje verhoogd kan worden met 220 tot 360 mln. Waarom is dit niet het geval?

De hoogte van het «bruggetje» heeft geen directe relatie met de dollarkoers. De aanpassing van het «bruggetje» is afhankelijk van politieke prioriteitsstelling en de beschikbare ruimte binnen het Fes die ontstaat door het geheel van mutaties bij zowel de uitgaven als de ontvangsten uit rentebaten en gasbaten. Alleen bij de gasbaten speelt de dollarkoers, naast de olieprijs en het volume, een rol.

6 Fes

Is aan de voorwaarde van 50% private financiering van Kenniswijk voldaan?

Voor het project Kenniswijk Eindhoven is voor de periode 2002–2006 in totaal een bedrag van EUR 45,4 mln beschikbaar binnen het Fes. Een van de voorwaarden voor het ontvangen van subsidie voor dit project is echter dat de ontvanger een gelijk bedrag zelf inbrengt. Betalingen zullen derhalve alleen plaatsvinden wanneer te zijner tijd aan deze voorwaarde is voldaan.

7 Fes

Wanneer is een project Fes-waardig?

Een project is Fes-waardig als het voldoet aan de criteria die in de Fes-wet zijn gesteld.

Het moet gaan om:

- investeringsprojecten
- van nationaal belang
- ter versterking van de economische structuur.

8 Fes

Impliceert het bruggetje ook de mogelijkheid de extra vrijvallende rentelasten als gevolg van verkoop van staatsdeelneming in te zetten voor niet Fes-waardige uitgaven?

Uit het Fes kunnen alleen Fes-waardige projecten worden gefinancierd. Het «bruggetje» houdt in dat eventuele ruimte binnen het Fes kan worden aangewend om Fes-waardige projecten, die tot dat moment uit de reguliere Rijksbegroting werden gefinancierd, voortaan uit het Fes te financieren. Hierdoor ontstaat ruimte op de reguliere Rijksbegroting voor andere uitgaven.

9 Fes

Kan de prijsbijstelling voor uitgaven op de Rijksbegroting nader toegelicht worden?

De prijsbijstelling op de Rijksbegroting houdt in dat voor alle uitgaven die gevoelig zijn voor prijsontwikkelingen en derhalve reëel worden aangetast door inflatie, jaarlijks prijscompensatie wordt uitgedeeld. Het gaat om structurele tranches die een percentage zijn van de prijsgevoelige grondslag.

10, 16 Fes

Kan er een overzicht worden gegeven van de ruimte die op basis van de bestaande ramingen nog beschikbaar is voor de komende 10 jaar, en waarvoor nog geen bestemming is gegeven?

Klopt het dat uit het totaaloverzicht van het fonds blijkt dat tot 2010 vanuit het Fes nog EUR 135 mln vrij is voor besteding? Dat dit daarmee het bedrag is dat vanuit het Fes aangewend kan worden voor het investeringspakket waarover het kabinet zich begin volgend jaar middels de impulsbrief uit zal spreken?

Het positief cumulatief saldo ultimo 2010 bedraagt EUR 135 mln. Dit is echter niet het vrij besteedbare bedrag. Zoals is aangegeven op pagina 9 van de begroting 2002, bedraagt de ruimte die op basis van de bestaande ramingen beschikbaar is voor de periode tot en met 2010 EUR 12,5 mln. Het verschil tussen EUR 135 mln en EUR 12,5 mln wordt veroorzaakt door de wettelijk vastgestelde buffer van 10% van de gasbaten in het desbetreffende jaar (in dit geval 2010).

11 Fes

Behoeven naar aanleiding van de recente terreuraanslagen in de Verenigde Staten de dollarkoersen en olieprijsen zoals op pagina 8 zijn vermeld herziening? Zo ja, hoe werkt dit door in de rest van de Fes-begroting? Zo nee, waarom niet?

De financiële gevolgen van de recente terreuraanslagen voor de begroting zijn nog niet aan te geven. Als op grond van zich wijzigende inzichten in dollarkoersen en olieprijs de Rijksbegroting wordt aangepast, wordt diensgevolge ook de Fes-begroting aangepast. Dit is thans nog niet aan de orde.

12, 13, 22 Fes

Welke gevolgen heeft de recente koersval van het aandeel KPN op de ruimte in het Fes?

De meerjarige ontvangstenraming van het Fes is onder meer gebaseerd op inkomsten uit toekomstige verzilvering van staatsdeelnemingen. De inkomsten uit de verkoop van KPN-aandelen zijn nu echter zo goed als verdampt. Wat betekent dit voor de meerjarige ontvangstenraming van het Fes? Moet deze naar beneden worden bijgesteld? Zo ja, hoeveel? Zo nee, door welke alternatieve financiering worden de gederfde inkomsten gedekt?

Waarom zijn de rentebesparingen uit incidentele baten neerwaarts bijgesteld? Hoe hoog zijn de aandelen KPN en overige staatsdeelnemingen voor nu en de komende jaren ingeschat?

In het Regeerakkoord is een taakstelling verkoop staatsdeelnemingen opgenomen van EUR 0,9 mld per jaar voor de periode 1999–2002. Deze taakstelling is tot en met 2001 ingevuld. In de Miljoenennota 2001 is melding gemaakt van een additionele taakstelling van bijna EUR 16 mld in de periode tot en met 2004. Door de veranderingen in het beursklimaat is de taakstelling sinds de vorige Miljoenennota echter met circa EUR 7,5 mld neerwaarts bijgesteld. Per saldo resteert hierdoor in 2002, 2003 en 2004 een taakstelling van EUR 3,1 mld per jaar (in 2002 inclusief de regeerakkoord taakstelling van EUR 0,9 mld). Deze bijstelling heeft tot gevolg dat de geraamde rentebaten voor het Fes uit hoofde van de verkoop van staatsdeelnemingen zijn gedaald.

De geraamde verkoopopbrengsten betreffen nadrukkelijk een taakstelling. Op dit moment is mede gezien de beursgevoeligheid van de informatie nog niet aan te geven welke staatsdeelnemingen wanneer en tegen welke prijs zullen worden verkocht. Dat is ook de reden dat de verkoopopbrengsten geraamd worden op de aanvullende post en niet op de betreffende departementale begrotingen.

14 Fes

Welke veronderstellingen liggen ten grondslag aan het uitgangspunt dat de komende jaren de opbrengsten van verkoop deelnemingen en veilingen rond de EUR 9 mld ligt? Waar komt dit geld vandaan? Hoe verhoudt deze verwachte opbrengst van EUR 9 mld zich tot het uitgangspunt bij veiling dat een hoge opbrengst van ondergeschikt belang is?

De verwachte ontvangsten betreffen het geheel van geraamde verkopen van staatsdeelnemingen en mogelijk te veilen rechten. Gezien de huidige ontwikkelingen op de beurzen is in dit stadium nog niet aan te geven wanneer welke staatsdeelnemingen tegen welke prijs zullen worden verkocht. Voor veilingen geldt in het algemeen dat dit een methode is om schaarse goederen of rechten te verdelen waarbij wordt gestreefd naar optimalisering van de opbrengst. Dat wil zeggen maximalisering van de opbrengst binnen politieke randvoorwaarden.

17 Fes

Kan de minister een overzicht geven van de inhoud van de projecten waaraan ruim EUR 9 mln zijn besteed in het kader van kennisinfrastructuur? Wanneer worden deze projecten afgerond?

Het betreft hier de bijdrage aan het Ministerie van Verkeer & Waterstaat voor het project «Kenniswijk» in de regio Eindhoven van EUR 9,076 mln per jaar voor de periode 2002–2006.

18 Fes

Kan een nadere toelichting worden gegeven bij artikel 01.07: Impuls 2001? Om welke projecten gaat het hier? Gaat het hier om duurzame ontwikkeling en stedelijke netwerken? Welk bedrag is gereserveerd voor stedelijke netwerken? Wordt met deze projecten vooruitgelopen op besluitvorming rond de 5e nota ruimtelijke ordening? Hoe is de verdeling van de EUR 1588 mln voor natuur, milieu en stedelijke ontwikkeling voor de jaren 2001–2010? In hoeverre wijkt die verdeling af van de verdeling zoals die in de Fes begroting voor vorig jaar (27 400D, nr. 2, p. 14) was opgenomen? Waarom is het bedrag voor 2003 voor Impuls 2001 lager dan het bedrag dat vorig jaar voor dat jaar was begroot?

Het gaat hier inderdaad om de gereserveerde gelden voor duurzame ontwikkeling en stedelijke netwerken. Er kan nog niet worden aangegeven om welke concrete projecten het hier gaat omdat deze projecten nog in voorbereiding zijn.

Een aantal problemen is door de krachtige economische prestaties van de afgelopen jaren beter in beeld gekomen. Bij de besluitvorming over de begroting van 2001 is geconcludeerd dat het wenselijk was reeds voorgenomen beleid uit het Regeerakkoord versneld tot uitvoering te brengen en nieuw beleid te ontwikkelen voor problemen die nu scherper in beeld zijn gekomen. Deze impuls loopt dus niet vooruit op besluitvorming van het kabinet over nota's zoals de vijfde nota ruimtelijke ordening.

Voor natuur, milieu en stedelijke ontwikkeling is in totaal EUR 1588 mln (exclusief prijsbijstelling) gereserveerd. De verdeling over de jaren 2001–2010 is als volgt:

Jaar	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EUR (x mln)	31,7	52,2	45,4	56,7	81,7	217,8	270,0	326,7	288,2	217,8

De verdeling in de begroting 2002 wijkt af van de begroting 2001 omdat bij Miljoenennota 2002 EUR 23,6 mln van de periode 2006–2010 is verschoven naar 2002 en omdat bij Voorjaarsnota 2001 prijsbijstelling is uitgekeerd.

19 Fes

Kan nader toegelicht worden wat wordt verstaan onder de sanering van beleidsmatig ongewenst gebruik van grond op basis van nieuw ruimtelijk beleid?

De minister van VROM stelt geld beschikbaar voor het aanpakken van situaties die de veiligheid en gezondheid van mensen en de kwaliteit van het landschap aantasten. Daarmee wordt gedoeld op activiteiten of bouwsels (bestaand of nog niet gerealiseerd) die in soms sterk verouderde bestemmingsplannen zijn toegestaan, maar die op grond van de nieuwe inzichten uit de vijfde nota ruimtelijke ordening ongewenst zijn.

In eerste instantie gaat het om het wegsaneren van onveilige bedrijven in de bebouwde kom. Ook kassen, ontsierende voormalige stallen en andere ongewenste bebouwing in het buitengebied zullen worden aangepakt. Bebouwing in de uiterwaarden van rivieren moet plaats maken voor waterberging.

20 Fes

Wat is het resultaat van de versnelling van 1,4 miljoen euro bij Gigaport?

Gigaport betreft een uit het Fes gefinancierd project van in totaal EUR 64,4 mln, dat verspreid over meerdere jaren tot betaling komt. Bij de start van het project is een inschatting gemaakt van de verdeling van uitgaven over die jaren. De versnelling van EUR 1,4 mln betreft een geringe bijstelling van die verdeling die door voortschrijdend inzicht nodig is geworden, maar die geen invloed heeft op de planning en voortgang van het project.

21 Fes

Kan nader worden toegelicht op basis van welke nieuwe inzichten is besloten tot een neerwaartse bijstelling van het Fes-bruggetje?

Als gevolg van de ontwikkelingen op de beurs ligt het in de rede om de verwachte opbrengst van de verkoop staatsdeelnemingen neerwaarts aan te passen. De gevolgen van deze neerwaartse aanpassing voor het Fes zijn deels opgevangen door het Fes-bruggetje neerwaarts aan te passen.

23 Fes

Kan er een overzicht worden gegeven van de inkomsten gebaseerd op 10 % hogere en 10% lagere dollarkoers, resp. olieprijs dan aangenomen in de meerjarenramingen?

Een 10% hogere dollarkoers zal leiden tot extra Fes-inkomsten van jaarlijks circa EUR 125 mln. Een 10% lagere dollarkoers leidt tot tegenvallers van dezelfde omvang. Een 10% hogere of lagere olieprijs heeft nagenoeg hetzelfde effect op de Fes-begroting als een 10% hogere of lagere dollarkoers.

24 Fes

Hoe zou artikel 01.02 eruit gezien hebben op basis van de rentevrijvalsystematiek in plaats van de annuïteiten-systematiek? Welke beleidsmatige consequenties heeft de verandering van systematiek?

De voeding Fes stijgt met circa EUR 120,7 mln per jaar door de wijziging in een annuïteiten-systematiek. Deze additionele voeding is aangewend voor extra bestedingen.